

Katja Kunnari

**TOIMINNALLINEN SATUTUNTI ROVANIEMEN KAUPUNGIN PÄÄKIRJAS-
TOSSA**

Toiminnallinen satutunti Rovaniemen kaupungin pääkirjastossa

Katja Kunnari
Opinnäytetyö
Kevät 2019
Kirjasto- ja tietopalvelun tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun tutkinto-ohjelma

Tekijä(t): Katja Kunnari

Opinnäytetyön nimi: Toiminnallinen satutunti Rovaniemen kaupungin pääkirjastossa

Työn ohjaaja: Jorma Niemitalo

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: Kevät 2019

Sivumäärä: 24+2

Tämän opinnäytetyön aiheena on toiminnallinen satutunti ja toimeksiantaja on Rovaniemen kaupungin pääkirjasto. Työn tavoitteena oli suunnitella ja järjestää toiminnallinen satutunti kirjastossa päiväkotikäisille lapsille. Satutunnit pidettiin tammikuussa 2019 Rovaniemen kaupungin pääkirjaston lastenosastolla.

Opinnäytetyön tietoperustana tarkastellaan ensin, mitä sadut ovat ja mitä satutuntiin kuuluu. Sen jälkeen tarkastellaan satutuntien hyötyjä ja arvoja. Työn toiminnalliseen osuuteen kuuluu satutun-
nin suunnittelu ja järjestäminen kirjastossa. Osuuteen liittyy myös satutunneista raportointi.

Kirjojen täytyy olla sopivan pituisia satutunneille ja kirjat eivät saa olla liian pitkiä, koska silloin lapset eivät välttämättä jaksa kuunnella koko aikaa. Antamalla lasten valita ensimmäinen kirja, he voivat lähteä satutuntiin mukaan eri tavalla, kuin silloin, jos itse valitsen ensimmäisen kirjan. Yleisön käyttäytymistä ja määrää ei voi ennustaa etukäteen, mutta erilaisia tilanteita voi käydä itse mielessä läpi. Sen avulla sitten miettiä, miten eri tilanteet voi hoitaa.

Asiasanat: satutunnit, sadut, lapset, lastenkirjasto

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Library and Information Services

Author(s): Katja Kunnari

Title of thesis: Functional storytime in the public library of Rovaniemi

Supervisor(s): Jorma Niemitalo

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2019   Number of pages: 24+2

Theme of this thesis were functional storytime and subscriber were the public library of Rovaniemi. Goal of this thesis were to plan and arrange functional storytime for children in kindergarten in library. Storytime happened in January 2019 in the public library of Rovaniemi.

Basis of knowledge consider what does fairytales means and what belongs to the storytime. After that comes, what kind of benefits are from having storytimes. Also what kind of values storytime have. Functional part of this thesis consist of planning of storytime and keeping it in the library. Also writing a report of storytime belongs to it.

Books have to be good size for storytime and they can't be too long because children might not be able to listening to you whole time. Letting the children to choose what you will read them first, makes them part of your storytime. Then they might participate in storytime better than if you choose first book by yourself.

Keywords: public library storytimes, children, fairytale

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMEKSIANTAJA ..... VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.	
	2.1 Rovaniemen kirjasto ..... Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
	2.2 Lastenkirjastotyö Rovaniemen kirjastossa.....	9
3	SATUTUNTI	13
	3.1 Saduista satutunteihin.....	13
	3.2 Miksi satutunteja on hyvä pitää	14
	3.3 Satutuntien arvo	15
4	KIRJAT JA SATUTUNNIN SUUNNITTELUA.....	17
5	SATUTUNTIEN JÄRJESTÄMINEN	19
6	PALAUTE	22
7	POHDINTA	23
	LÄHTEET.....	24
	LIITTEET	25

1 JOHDANTO

Kirjasto ja satu liittyvät läheisesti yhteen. Monesti lastenosastojen rakastetuimmat kirjat ovat olleet satukirjoja. Kautta vuosikymmenten satutunnit ovat olleet yleisten kirjastojen keskeinen toimintamuoto ja sillä on saatu houkutelua lapsia ja vanhempia kirjastoon. Kirjastossa on kerrottu satuja monin tavoin ja niitä on luettu omin sanoin tai myös kerrottu. Satuja on myös esitetty esine- ja nukketeatterina tai sadunkerrontaa on elävöitetty pöytä- tai varjoteatterin keinoin. (Korhonen 2010, 66- 67.)

Mitä sadut ovat? Sadut opettavat elämänviisautta, kanavoivat ja tunteita tulkitsevat, lisäksi ne kertovat tarinoita. Sadut voivat yksilöihin vaikuttaa ja myös kokonaisuun kulttuureihin. Vain jos ne ihmisyyden yhteisiä tunteja koskettavat. Ne voivat näyttää uudessa valossa tutun asian ja auttaa ymmärtämään toisenlaisuutta, joka on omastamme poikkeavaa. (Kuivasmäki 2003, 15.)

Tämän opinnäytetyn aiheena on toteuttaa toiminnallinen satutunti. Opinnäytetyön tietoperustassa esittelen Rovaniemen kaupungin pääkirjaston. Sen jälkeen on tarkoitus tarkastella ensin, mitä satu ja satutunti ovat. Sen jälkeen tarkastellaan sitä, mitä hyötyä satutunneista on ja mitkä niiden arvot ovat. Työn toiminnalliseen osuuteen kuuluu satutuntien suunnittelu ja niiden pitäminen kirjastossa. Lisäksi siihen kuuluu itse satutunneista raportti.

Itse satutunti tulee tapahtumaan Rovaniemen kaupungin pääkirjastossa. Kohderyhmänä tulee olemaan alle koulu-ikäiset ja heidän ohjaajilta pyydettiin kirjallinen palaute. Palautteen avulla voisi miettiä, pitäisikö asioita tehdä eri tavalla vai pitäisikö jotakin lisätä. Mahdolliset hyödyt tulevaisuutta ajatellen

2 TOIMEKSIANTAJA

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Rovaniemen kaupungin kirjasto. Tässä luvussa kerrotaan ensin vähän historiaa kirjastosta ja mistä se on kehittynyt. Seuraavassa kappaleessa on lastenkirjastotyöstä Rovaniemen kirjastossa.

2.1 Rovaniemen kirjasto

Kati Vuontisjärvi (2010) kirjoittaa, että vuonna 1860 pidetyssä pitäjänkokouksessa perustettiin Rovaniemen kirjasto. Kyse ei vielä ollut varsinaisesta yleisestä kirjastosta, kuten se ymmärretään nykyisin. Kirjastoasia laitettiin kuitenkin vireille ja kokoelma kirjoja päätettiin hankkia. Kirkkoherran katsottiin sopivan parhaiten tähän työhön. Kokouksessa myös päätettiin, että mistä saataisiin kirjojen hankintaan varat ja myöhemmään vaiheeseen jätettiin sääntöjen laatiminen. (Vuontisjärvi 2010, 11- 15.)

Kirjaston kahdeksankohtaiset säännöt hyväksyttiin vuoden 1861 kesäkuun kokouksessa. Pientä vuosikorvausta vastaan lainausoikeus oli kaikilla. Mahdollisuutta lukea kirjastossa ilmaiseksi tarjottiin myös köyhille, mutta he eivät saaneet lainata. Sakoista ja kirjojen korvauksesta oli lisäksi tarkat määräykset säännöissä. Nykyisiä sääntöjä ne muistuttivat yllättävänkin paljon. Kirjaston maksullisuus oli poikkeuksena ja se rajoitti tietenkin lainaajien määrää. (Vuontisjärvi 2010, 11- 15.)

Kirjaston sijoituspaikasta tai kirjastonhoitajasta ei ole säilynyt tarkkoja tietoja. Historiikissaan Rovaniemen kauppalan kirjaston pitkäaikainen kirjastonhoitaja Matti Perunka kuitenkin arvelee, että kirjasto olisi sijoitettu Rantavitikalle tai Korvanniemelle uuden koulurakennuksen yhteyteen. Sen takia, koska kirjaston kaikki johtokunnan jäsenet asuivat sillä suunnalla. Lisäksi 1800-luvulla kirjastot pyrittiin sijoittamaan koulujen yhteyteen. (Vuontisjärvi 2010, 11- 15.)

Nykyistä Rovaniemen pääkirjastoa ei voida mainita ilman Alvar Aaltoa, koska se on iso osa sitä. Kirjaston ulkonäkö ei ole pahemmin muuttunut vuosien aikana. Joitakin pieniä muutoksia on kyllä tullut kirjastoon. Niitä on esimerkiksi itselainaus mahdollisuus ja varattujen kirjojen noutohylly.

Kaupunginvaltuusto päätti perustaa kirjastoon viisi uutta virkaa vuoden 1961 lopussa. Alvar Aallon suunnitelma uudeksi rakennukseksi hyväksyttiin heti seuraavan vuoden keväällä ja perusteellinen uuden kirjastotalon suunnittelu saattoi alkaa. Vuonna 1965 joulukuun seitsemäntenä päivänä aloitettiin kirjaston toiminta uusissa tiloissa, mutta vasta seuraavan vuoden helmikuussa olivat sen vihkiäiset. Silloin kirjasto sai maakuntakirjasto-oikeudet ja siitä tuli Suomen toinen maakuntakirjasto. Vuonna 2006 Rovaniemen kaupungin ja maalaiskunnan yhdistyminen oli 2000-luvun suurin muutos. Heti päätöksen teon jälkeen oli aloitettu valmistelut yhdistymistä varten. Yhdistymistä helpotti jo aikaisemmin tehty yhteistyö kaupungin ja maalaiskunnan välillä ja oli tehty jo pitkään muutakin yhteistyötä. 78 vuotta oli kestänyt kaupungin ja maalaiskunnan ero, mutta tulevaisuutta alettiin nyt jälleen suunnitella yhdessä. (Vuontisjärvi 2010, 41-43, 61.)

Rovaniemen pinta-ala on 8017,19 km² ja sen myötä Rovaniemi on pinta-alaltaan Euroopan suurin kaupunki. Pinta-alasta maapinta-alaa on 7601 km² ja vettä 415 km². Rovaniemen asukasluku oli vuoden 2017 lopulla 62 420 ja lisäksi noin 8000 opiskelijaa, mutta vain osalla oli Rovaniemi kotikuntana. (Rovaniemi. Haettu 16.3.2019.)

Rovaniemen kirjasto on osa Lapin kirjastoa yhdessä kaikkien Lapin kuntien kirjastojen kanssa, joilla on yhteinen asiakas- ja aineistorekisteri ja kirjastojärjestelmä. (Lapin kirjasto. Haettu 17.3.2019.) Vuoden 2017 toukokuussa Lapin kirjastojen kirjastojärjestelmä vaihtui ja käyttöön otettiin Koha-kirjastojärjestelmä (Kirjastot.fi. Haettu 17.3.2017).

Rovaniemen pääkirjastolla on neljä sivukirjastoa. Ne ovat Saarenkylän, Korkalovaaran, Ounasrinteen ja Murolan kirjastot. Niistä Ounasrinteen kirjasto on uusin ja se sijaitsee Ounasrinteen monitoimitalossa yhdessä koulun ja neuvolan kanssa. Lisäksi kirjasto toimii omatoimikirjastona ja sinne pääsee silloin, kun henkilökunta ei ole paikalla. Kirjaston tiloissa voi selailla ja tutkia aineistoja sekä lainata, palauttaa ja uusia niitä itsepalveluautomaatilla omatoimiaikana. (Lapin Kansa. Haettu 4.2.2019.)

Rovaniemen pääkirjastossa on erilaisia palveluja ja yksi niistä on kirjat kotiin-lainauspalvelu. Kirjaston koko kokoelma on käytettävissä, eli esimerkiksi kirjat, äänikirjat ja aikakauslehdet. Isotekstisiä kirjoja ja selkokirjoja on myös kirjastossa. Asiakkaalle kirjaston henkilökunta valitsee sopivaa aineistoa toiveiden mukaan. Kyseinen palvelu on maksutonta. Laina-ajat sovitetaan käyntikertojen mukaan ja ne ovat joustavat. Asiakkaalle kerrotaan uuden palvelun toiminnasta ennen Kirjat kotiin-

palvelun aloittamista, asiakkaan lainamieltymyksiä kysellään ja palvelun aloittamisesta tehdään sopimus. (Rovaniemen kirjasto. Haettu 17.1.2019.)

Kirjastoista on myös lainattavissa Celia-kirjaston tuottamia äänikirjoja ja pääkirjastosta löytyy laajimmat kokoelmat. Noin 1000 levyn äänikirjakokoelma on koottu kokoelmiin ja se täydentyy koko ajan. Mp3 ominaisuudella varustetuilla cd-soittimilla tai tietokoneilla voi kuunnella äänikirjoja. Palvelu on tarkoitettu henkilöille, joilla on hankalaa lukea painettua tekstiä. Muun muassa näkövamma tai heikentynyt näkö, lukivaikeus ja kehitysvamma voivat olla syitä lukemisesteisyyteen. (Rovaniemen kirjasto. Haettu 17.1.2019.)

Rovaniemen kaupunginkirjaston Lappi-osastolla toimii Suomen saamelainen erikoiskirjasto. Sen kokoelma on Pohjoismaissa yksi kattavimmista saamenkielisistä ja saamelaisaiheisista kirjastokokoelmista. Erikoiskirjasto sisältää muun muassa kaunokirjallisuutta, tutkimuksia, muuta tietokirjallisuutta, pienpainatteita ja karttoja. Suomen saamelaisten tekemät julkaistu hankitaan kaikki, kuten myös inarin-, kolttaja pohjoissaamelaisia käsittelevät julkaisut. (Lapin kirjasto. Haettu 17.3.2019.)

2.2 Lastenkirjastotyö Rovaniemen kirjastossa

Kirjasto tarjoaa tekemistä lapsille ja nuorille. Heille suunnattuja oheistoimintoja ovat muun muassa satutuokiot ja kirjavinkkaukset. Lisäksi niihin kuuluu aiheenmukaisten kirjapakettien ja suosituslistojen kerääminen sekä monenlaisten teemapäivien ja tapahtumien järjestäminen. Jännittävien tarinoiden ääreen keräävät alle kouluikäisille suunnatut satutuokiot ja Minikinot pienimmät kirjastonkäyttäjät. Pääsääntöisesti kirjaston satutuokiot on suunnattu alle kouluikäisille lapsille vanhempien, mutta tervetulleita ovat kaikenikäiset satujen ystävät. Ihan pienimmille järjestetään loruhetkiä satutuokioiden lisäksi ja 3-6-vuotiaille toiminnallisia satuhetkiä. Lisäksi alle kouluikäisille on tarjolla monenlaista muuta tapahtumaa. (Rovaniemen kirjasto. Haettu 17.1.2019.)

Salla Erhon mukaan lastenkirjastotyö on rakasta ja raskasta. Se rönsyilee mitä moninaisempiin suuntiin kuten Borgesin romaanit, joten toisinaan hengästyttää. Lastenkirjastotyö on työtä, missä itsensä voi löytää mitä hämmästyttävimmistä ja palkitsevimista tilanteista, mikäli niille antaa mahdollisuuden. Näitä mahdollisuuksia on ollut Rovaniemen kirjastossa, perinteisesti maaperä kokeiluille ja uusille ideoille on ollut suotuisa koko kirjaston toiminnassa. (Erho 2010, 153.)

Salla Erho toteaa, että koulu on luonteva yhteistyökumppani lasten ja nuorten kirjastotyössä. Aina-kin joiltakin osin toiminta tavoitteet ovat yhteiset. Lasten ja nuorten lukuharrastusta sekä tiedonhallintataitoja pyritään kehittämään ja vahvistamaan. Kirjaston näkökulmasta katsottuna he voisivat tarjota palveluita tukemaan mitä tahansa oppiainetta. Monesti koulun näkökulma rajoittuu kirjaston hyödyntämiseen äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa. Kirjaston ja koulun yhteistyöhön kannattaa panostaa näkökulmaeroista huolimatta. Kirjaston tarjoamien palveluiden pariin voidaan koulun kautta onnistua koukuttamaan myös ei-käyttäjiä. Useimmiten kirjastoa käyttävät ne lapset ja nuoret, jotka harrastavat jo lukemista. Kokonaiset ikäluokat tavoitetaan koulun kautta. Parhaimmillaan koulu yhteistyön kautta voi löytyä kullannarvoinen kumppani, joten siksi se kannattaa. (Erho 2010, 156.)

Erhon mielestä on oltava aidosti kiinnostunut lapsista ja nuorista, jotta pystytään sanataiteeseen herättämään kiinnostusta. Edellytys onnistuneisiin kirjavinkkauksiin on taju siitä, että minkä tyyppinen materiaali koukuttaisi parhaiten kuulijat. Vaahtosammuttimen kokoisen asiakkaan tiedontarve on asiakaspalvelussa otettava yhtä tosissaan kuin aikuisenkin. (Erho 2010, 158.)

TAULUKKO 1. Vinkkaukset ja satutunnit Rovaniemen pääkirjastossa vuonna 2017

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Vinkkaus kpl	11	16	6	11	6	2
henk	218	254	131	251	104	30
Satutunnit kpl	4	4	4	5	2	-
henk	150	173	64	63	11	-

	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
Vinkkaus kpl	-	7	10	28	25	1
henk	-	137	137	517	417	14
Satutunnit	-	-	6	3	4	-

kpl						
henk	-	-	64	35	50	-

TAULUKKO 2. Vinkkaukset ja satutunnit Rovaniemen pääkirjastossa vuonna 2018

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä
Vinkkaus kpl	8	9	2	3	3	-
henk	149	169	18	128	65	-
Satutunnit kpl	1	4	5	4	8	-
henk	50	63	60	135	329	-

	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
Vinkkaus kpl	-	8	13	12	19	5
henk	-	123	315	224	494	159
Satutunnit kpl	-	-	4	5	4	-
henk	-	-	76	82	108	-

Taulukon 1 mukaan vinkkauksia oli 123 vuonna 2017 ja satutunteja oli 32. Vinkkausten osallistujamäärä oli 2210 henkilöä ja satutuntien osallistujamäärä oli 610 henkeä. Taulukon 2 mukaan vuonna 2018 oli 82 vinkkausta ja 35 satutuntia. Vinkkausten osallistujamäärä oli 1844 henkilöä ja satutuntien osallistujamäärä oli 903 henkilöä. Tämän perusteella voidaan sanoa, että vinkkauksia tehtiin vuonna 2017 enemmän kuin vuonna 2018, mutta satutunteja tehtiin silloin vähemmän. Osallistujamääriä verratessa voidaan sanoa, että vuoden 2017 vinkkauksiin osallistuneiden määrä oli isompi. Kun taas vuonna 2018 satutunneille osallistuneiden määrä oli isompi kuin vuonna 2017.

Taulukoita 1 ja 2 katsoessa huomaa helposti, että kesällä ei ole samalla tavalla toimintaa kuten talvisin. Lisäksi voi hyvin tulkita, että elokuusta toukokuuhun on sopivaa aikaa järjestää vinkkauksia. Satutunteja on hyvä järjestää syyskuusta toukokuuhun. Vinkkausten ajankohta selittyy hyvin sillä, että niitä tehdään aika paljon kouluille ja ne alkavat yleensä elokuussa. Päiväkodeissakin lomailaan yleensä kesällä, joten silloin heille ei välttämättä voi pitää satutunteja. Taulukossa 2 toukokuun 2018 satutunnit pidettiin päiväkodeissa, joka selittää ison lukumäärän henkilömäärissä.

3 SATUTUNTI

Tässä kappaleessa on tarkoitus ensin tarkastella, mitä sadut ovat. Sen jälkeen, mitä asioita liittyy satutunteihin. Satutuntien pito paikasta eli onko se mahdollisesti kirjasto. Millä tavalla satutunteja pidetään ja ketkä niitä pitävät? Onko se sitä, että otetaan joku kirja hyllystä ja aletaan lukea sitä esimerkiksi jollekin ryhmälle. Seuraavaksi on tarkoitus tarkastella, miksi satutunteja olisi hyvä pitää. Viimeiseksi on tarkoitus tarkastella, mitä satutunnit antavat lapsille.

3.1 Saduista satutunteihin

Kansan kertomat sadut olivat pitkään suosittua ajanvietettä illanistujaisissa ja yhteisöllisissä tapauksissa Suomessa. Alun perin satu onkin ollut aikuisten suullisesti toisilleen kertoma tarina, joka on 1800-luvulla muovautunut vähitellen lastenperinteeksi. Useimmiten saduissa kerrotaan sankarien yliluonnollisista seikkailuista, maagisista ilmiöistä ja taioista tai epäonnistuneista tapahtumista, mutta niistä selvittää kuitenkin onnellisesti. (Kivilaakso 2010, 9.)

Ominaista saduille on, että se tuo lyhyesti ja keskitetysti esiin kokemusperäisen ongelman. Siten sen olennaisimmassa muodossa lapsi pääsee käsiksi ongelmaan. Häntä hämmentäisi monimutkaisempi juoni, joten satu yksinkertaistaa kaikki tilanteet. Sadun hahmot ovat kaikki tyyppillisiä, mutta eivät ainutlaatuisia. (Bettelheim 1998, 16.)

Yksinkertaisella ja kotoisella tavalla esittää satu sanottavansa ja kuulijalle se ei aseta mitään vaatimuksia. Tästä voi johtua, että pieninkään lapsi ei tunne olevansa pakotettu toimimaan jollakin tavalla, eikä häntä itseään saada koskaan tuntemaan huonommaksi kuin sadun hahmot. Satu lohduttaa, antaa toivoa tulevaisuudelle ja se lupaa onnellisen lopun. (Bettelheim 1998, 34-35.)

Mitä satutunti on ja missä niitä pidetään? Suomenkielinen kirjatarjonta oli vielä suppeaa, kun Suomeen alettiin perustaa yleisiä kirjastoja. Varmaan kirjojen vähyys oli yksi syy, miksi satujen kertominen aloitettiin kirjastossa. Maija Korhosen mukaan kirjasto ja satu ovat aina kuuluneet yhteen. Monesti lastenosastojen rakastetuimmat kirjat ovat olleet satukirjoja. Kautta vuosikymmenten satutunnit ovat olleet yleisten kirjastojen keskeinen toimintamuoto ja sillä on saatu houkutelua lapsia ja vanhempia kirjastoon. Kirjastossa on kerrottu satuja monin tavoin ja niitä on luettu omin sanoin

tai myös kerrottu. Satuja on myös esitetty esine- ja nukketeatterina tai sadunkerrontaa on elävöitetty pöytä- tai varjoteatterin keinoin. (Korhonen 2010, 66- 67.)

Bruno Bettelheimin mielestä satu on mieluummin kerrottava kuin luettava, jotta sen kaikki lohduttavat piirteet, symboliset merkitykset ja ennen muuta ihmissuhteisiin liittyvät merkitykset pääsisivät täysiin oikeuksiinsa. Lisäksi hänen mielestään satu pitäisi lukea emotionaalisesti eläytyen kertomukseen ja lapseen ja siihen mitä sadun kertoma voi lapselle merkitä, jos se luetaan. Parempi vaihtoehto on kertominen kuin lukeminen, koska se tekee mahdolliseksi suuremman joustavuuden. (Bettelheim 1998, 186.) Vuokko Niskanen toteaa, että satu on keskustelu eli kertojan ja kuulijan välinen dialogi. Siinä molemmat kuuntelee ja vastaa ilman että sanotaan yhtään sadun ulkopuolista sanaa. (Niskanen 1997, 10.)

Ketkä sitten pitävät näitä satutunteja ja voiko ihan kuka tahansa mennä pitämään kirjastoon satutunnin? Korhonen kirjoittaa, että kirjaston omat työntekijät pitävät satutunteja tai ne voidaan toteuttaa yhteistyössä eri tahojen tai henkilöiden avulla, jotka ovat kiinnostuneita asiasta. Vaikka lastenkulttuuri ja kirjastojen tarjonta on monipuolistunut ja runsastunut, niin kirjastossa pidettävien satutuntien suosio ei ole hälventynyt. Kirjastojen kotisivuilta voi nyt Internetin aikana helposti nähdä, että monen kirjaston vakio-ohjelmaan kuuluvat satutunnit. (Korhonen 2010, 67, 70.)

3.2 Miksi satutunteja on hyvä pitää

Edellä tarkasteltiin satuja ja satutunteja, mutta miksi niitä on hyvä pitää? Pienelle asiakkaalle selviää satutuokiossa yksi kirjaston pienimmistä tarkoituksista ja se on elämyksen saaminen. Lisäksi heille selviää kirjaston aarrearkkumaisuus eli miten paljon sen hyllyistä löytyykään erilaisia satuja ja ihmeitä, tarinoita ja seikkailuja (Mäkelä 2002, 14.) Pienimmässäkkin kirjaston käyttäjissä satutunti on oivallinen keino herättää kiinnostusta kirjallisuuteen. Lapselle se antaa kirjaan kontaktin, kehittää mielikuvitusta, jakaa monenlaisia virikkeitä, opetuksia ja kosketuksen runsaaseen satuaarteistoon. Kirjaston satutunti tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden satujen kuulemiseen lapsille, joille ei lueta satuja kotona. (Rantakari & Teinilä 1978, 56.) Lapset saavat rauhassa keskittyä kuuntelemaan heille valittuja satuja kirjaston satutunnilla. Lisäksi lapset oppivat olemaan toisten lasten kanssa ryhmässä. Niin lapset kuin aikuisetkin pääsevät kirjaston satutunnilla tutustumaan kirjaston kirjoiniin ja kurkistamaan kirjan kansien sisään. (Korhonen 2010, 67- 68.) Bruno Bettelheim toteaa,

että myös sadut tuottavat sekä iloa että opettavat kuten kaikki suuri taide. Ne tekevät sen suoraan lapsia puhuttelevalla tavalla ja se on niissä erityisen nerokasta. (Bettelheim 1998, 68.)

Ritva Haapaniemi-Maulan mielestä emme uinuta leikki-ikäisiä johonkin epätodelliseen valhemaailmaan kertomalla heille satuja. Vaan hänen mielestä voimistamme lapsien uskoa itseensä ja mahdollisuuksiinsa. Lisäksi herätämme heissä uinuvan kaipuun seurata sankarin jalanjalkia läpi koetelemusten ja vaarojen. Vahvistamme heidän uskoaan hyvään ja siihen, että totuus lopulta voittaa, vaikka siihen voi kuluu kokonainen ihmisikä tarinan sankarilta. (Haapaniemi-Maula 1997, 46.)

3.3 Satutuntien arvo

Korhosen mukaan yksittäiselle lapselle satutunnin arvo voi olla arvaamattoman suuri, vaikka itse satutuokion pitäjä voi pitää satutuokiotaan vaatimattomana. Lapset oppivat keskustelemaan satutunnilla tarinoista toistensa kanssa sen lisäksi, että siellä myös kuunnellaan ja jutellaan (Korhonen 2010, 67.)

Leikki-ikäiselle lapselle kaikki kuvakirjat ovat sosiaalisen elämän oppikirjoja. Hyviä sosiaalisia taitoja pidetään nykyisin hyvinvoinnin keskeisenä edellytyksenä. Vuorovaikutustaitoja harjaannuttavat osaltaan lapselle luetut kirjat ja sitä kuinka tullaan toimeen muiden ihmisten ja itsen kanssa. Yhdessä aikuisen kanssa kirjojen katselu ja niiden lukeminen kehittävät monipuolisesti kielitaitoa ja myös perustaitoja, jotka liittyvät tiedon käsittelyyn ja oivaltamiseen. Rikasta ja monitasoista kieltä käytetään valtaosassa kuvakirjoja ja se tukee lapsen sanavarastoa ja myös puheen kehitystä sitä kautta. (Heikkilä-Halttunen 2015, 39.)

Katri Sarmavuoren mielestä on tärkeää lukea lapselle, koska metafiktio-tietoisuus kehittyy siinä. Kertomuksen rakenteen, sen alun, keskiosan ja lopun lapsi alkaa tajuta. Lisäksi lapsi kuulee selaista, mikä ei ole jokapäiväistä kokemusta ja hän saa myös eri aiheista taustatietoa. Lukeminen luo uusia käsitteitä ja lisää lapsen sanavarastoa. Lukeminen antaa päättelytaitojen harjoittamiseen mahdollisuuden. (Sarmavuori 2011, 92.)

Bruno Bettelheim toteaa, että vain sadut opastavat lasta löytämään oman identiteettinsä ja kutsuksensa kaikista kirjallisuuden lajeista. Lisäksi sadut myös antavat hänelle käsityksen siitä, mitä kokemuksia hän tarvitsee kehittääkseen luonnettaan eteenpäin. Sadut osoittavat, että ihmisten

ulottuvilla on palkitseva, hyvä elämä. Sadut lupaavat, että hyvántahtoiset voimat tulevat lapsen avuksi ja hän onnistuu, jos hän uskaltaa antautua tuohon pelottavaan ja koettelemaan etsintään. (Bettelheim 1998, 32.)

4 KIRJAT JA SATUTUNNIN SUUNNITTELUA

Minua kiinnostaa lastenkirjastotyö, joten ajattelin, että olisi hyvä tehdä opinnäytetyö siihen liittyen. Seuraavaksi mietin sopivaa aihetta ja satutunnit tulivat mieleen. En halunnut tehdä tavallista satutuntia, vaan jotakin vähän enemmän. Sen kautta tuli aiheeksi toiminnallinen satutunti. Toiminnallisuus satutunnilla on sitä, että lapset saadaan liikkumaan ja tekemään esimerkiksi kirjoissa olevia asioita.

Otin yhteyden kirjastoon ja kysyin, että onko mahdollista tehdä tämä opinnäytetyö heille. Kävin joulukuussa juttelemassa satutunneista ja sovittiin ajankohdaksi tammikuun kolmas viikko. Sovittiin myös, että he ottavat yhteyttä päiväkoteihin ja hankkivat yleisön.

Juuri sopivien kirjojen valitseminen ei ollut kovin helppoa, koska piti ottaa huomioon eri asioita. Yksi asia oli, että miten voit kertoa kyseisen kirjan tarinan ja ottaa lapset siihen mukaan, koska kaikista kirjoista ei ole siihen. Kirjan pituus ja tekstin määrä on hyvä ottaa myös huomioon. Kirjan tarina on hyvä olla mielenkiintoinen ja se voi olla myös opettavainen. Valitsin kirjat käymällä kirjastossa selaillessa hyllyjä. Silloin pystyi helpoiten näkemään, että olisiko kirja sopiva satutunnille. Samalla pystyi myös lukemaan kirjoja ja heti pystyi sanomaan, että onko sopiva vai ei.

Yhdeksi kirjaksi valitsin **Claire Freedmanin ja Gavin Scottin (2018)** kirjoittaman Sulo-karhun halauskoulu. Kirjan kansi ja sivujen kuvat houkuttelivat minut mukaansa. Tekstiä kirjassa on juuri sopivasti, että lapset voisivat jaksaa kuunnella ja olla mukana. Kertoja on tarinan Sulo-karhu, joka pitää halauskoulua. Tilanne etenee kirjan mukana ja lapset tekevät kirjan asiat, jos vain pystyvät. Lapset voisivat saada sydän merkin, jos se on mahdollista järjestää. Se olisi merkinä siitä, että lapset ovat nyt mestarihalaajia.

Toinen kirja on **Debi Gliorin (2017)** kirjoittama Allu metsässä. Tämä kirja voisi edetä vähän samalla tyyliä kuin halauskoulu. Mutta samalla eri tavalla, koska kirjakin on erityylinen. Lapsilta voisi kysellä, että miten tietty eläin liikkuu tai jopa äänтелеe. Etenee sitten sen mukaan. Kertoja on tarinan Allu.

Lars Maehlen kirjoittama ja **Odd Henning Skillingstadin (2017)** kuvittama Kuka vei silmälasit? : mysteerejä päiväkotia Haranpesässä valitsin kolmanneksi kirjaksi. Ennen tarinan lukemista voisi valita jonkun tarinaan liittyvän esineen ja piilottaa se johonkin helppoon paikkaan. Tarinan voisi lukea ihan normaalisti ja sen jälkeen lapset voisivat etsiä piilotetun esineen. Yksi vaihtoehto olisi, että lapsista valitaan kaksi jotka olisivat etsiviä tai kaikki lapset osallistuvat etsintään. Voisi kuitenkin olla parasta jos kaikki lapset osallistuisivat etsintään, niin kukaan ei jäisi ulkopuolelle.

Jane Simmonsin (2013) kirjoittaman kirjan Lilli Lammas seikkailee, voisi kertoa pehmolelun avulla. Lammas pehmolelu voisi olla kertomassa tarinaa ja se voisi kysellä lapsilta kysymyksiä tarinaan liittyen. Lapsilta voisi kysellä että mikä eläin on kyseessä ja miten se liikkuu. Samalla heitä voisi pyytää liikkumaan miten jokin eläin liikkuu.

Sulo-karhun halauskoulussa opetellaan halaamista ja lapset voivat tehdä kirjan asiat sen mukaan, kun ne tulevat eteen. Allu metsässä kirjasta voi kysellä lapsilta, että miten tietty eläin liikkuu. Kuka vei silmälasit? kirjan avulla lapset pääsevät kokeilemaan, miltä tuntuu olla etsivä. Kun taas Lilli Lammas seikkailee kirjassa lapset pääsevät tutustumaan eri eläimiin ja miten ne liikkuvat. Kirjat ovat mukavan erilaisia, joten satutunneista ei tule täysin samanlaisia.

5 SATUTUNTIEN JÄRJESTÄMINEN

Satutunnit tapahtuivat Rovaniemen pääkirjaston lastenosastolla 15.- 16.1.2019. Kirjasto oli pyytänyt paikalle yhden päiväkotiryhmän. Heidät laitettiin kahteen ryhmään iän mukaan ja kirjaston työntekijä otti toisen ryhmän. Ensimmäisellä satutunnilla oli mukana seitsemän lasta ja he kaikki olivat 4-vuotiaita poikia. Seuraavana päivänä oli myös noin seitsemän lasta ja he olivat sekä tyttöjä että poikia. He olivat myös vuoden vanhempia, kuin ensimmäinen ryhmä. Siitä voi johtua, että lapset olivat paremmin mukana satutunnilla.

Ennen satutuntia täytyi järjestää vähän paikkoja, eli pöydät siirtää pois tieltä ja valita, että millaiset tuolit laittaa lapsille. Siellä oli kahdenlaisia tuoleja tarjolla ja molemmissa oli omat hyvät puolet. Lopulta valitsin jokaiselle lapselle oman tuolin. Ajattelin, että se voisi olla parempi kuin yksi tai kaksi pitempää penkkiä. Sen jälkeen oli vielä aikaa katsoa sadut läpi ja alkaa valmistautua itse satutunnin pitämiseen.

Valitsin tiistain satutunnilla ensimmäiseksi kirjaksi Claire Freedmanin ja Gavin Scottin (2018) Sulo-karhun halauskoulu nimisen sadun ja pojat olivat sitä mieltä, että kirja on vauvojen kirja. Itse asiassa he olivat jokaisesta kirjasta tuota mieltä. Kaikki pojista ei lähtenyt mukaan tekemään asioita, mutta osa lähti jotenkin mukaan tekemään mitä heiltä pyydettiin. Kirjassa tapahtuvat kuntoilut menivät jotenkin. Kun pyysin heitä halaamaan joko itseä tai kaveria, niin osa ei lähtenyt mukaan ja osa lähti jotenkin. Minulla itsellä oli kirjaston myyrä pehmolelu, jota sitten halusin malliksi.

Toinen kirja oli Debi Gliorin (2017) Allu metsässä. Tämän kirjan aikana pojat olivat vähän paremmin mukana. He esimerkiksi vastasivat kun heiltä kysyi jonkun kysymyksen. He osasivat hyvin näyttää, että miten pöllöt lentää.

Kaisa Happonen ja Anne Vaskon (2016) Mur, eli karhu oli kolmas ja viimeinen kirja, jonka luin. Tämän kirjan aikana pojat olivat vähän levottomia ja kaikki eivät jaksaneet enää istua paikallaan. Heidän ohjaajansa täytyi rauhoitella heitä. Kuitenkin siitä huolimatta jaksivat hyvin vastata kysymykseen, että mitä eläimiä kuvassa on. Siinä kohdassa pojat tulivat minun luokse ja näyttivät kirjan sivuilta siellä olevat eläimet ja nimesivät ne.

Satutunnin jälkeen juttelin ryhmän ohjaajan kanssa ja hän antoi minulle pari hyvää ohjetta, jotka otin käyttöön seuraavana päivänä. Hän kertoi, että esimerkiksi tuolit olisi hyvä olla yhdessä rivissä. Sillä tavalla kaikki näkevät kirjan kuvat paremmin ja kukaan ei jää kenenkään taakse. Lisäksi lasten voisi antaa valita ensimmäinen kirja.

Seuraavana päivänä alkujärjestelyt olivat samat kuin edellisenä päivänä, mutta yksi pieni ero oli. Piilotin leluapinan kirjaston tiloihin, liittyen yhden kirjan teemaan. Olin laittanut vähän liikaa tuoleja, joten niitä piti vähentää ja sitten tuolit sai yhteen riviin. Lapset olivat vähän etäällä minusta, joten pyysin heitä tulemaan lähemmäs ja he tulivat melkein minun eteen.

Tällä kertaa aloitin satutunnin sillä, että lapset saivat valita minkä kirjan luen ensimmäiseksi. Vaihtoehdot olivat Sulo-karhun halauskoulu ja Jane Simmonsin (2013) Lilli Lammas seikkailee. He olivat yksimielisiä siitä, että Lilli Lammas seikkailee-kirja luetaan ensimmäiseksi. Uskon tämän olleen apuna siinä, että lapset lähtivät hyvin mukaan kirjoihin ja olivat reippaita. Lilli Lammas seikkailee-kirjassa on muitakin eläimiä mukana ja lapset tiesivät hyvin, että miten eläimet äännelevät. He myös osasivat hyvin näyttää pupun korvat ja heilutella niitä.

Sulo-karhun halauskoulu oli seuraava kirja. Kirjan tapahtumien mukaan edettiin ja tehtiin mitä siellä oli. Kirjassa kuntoillaan ja kaikki osasivat nostaa painoja ja uida, kuten kirjassakin. Reippaasti lähtivät halaamaan toisiaan ja itseä. Varsinkin tytöt olivat innokkaita. Kävimme myös läpi, että miten esimerkiksi piikkisikaa voi halata. Tulimme siihen tulokseen, että sitä pitää varovasti halata. Lopussa annoimme vielä kerran halaukset sen kunniaksi, että onnistuimme käymään halauskoulun onnistuneesti läpi.

Kolmantena kirjana minulla oli Lars Maehlen kirjoittama ja Odd Henning Skyllingstadin (2017) kuvittama Kuka vei silmälasit? : mysteerejä päiväkotia Harakanpesässä niminen kirja ja lapset jaksivat olla vielä hyvin matkassa. He myös vaikuttivat pitävän tästä kirjasta ja jaksivat hyvin kuunnella. Kirjan jälkeen kerroin heille, että olen piilottanut pienen apinan johonkin ja heidän täytyi etsiä se. Lapset lähtivät etsimään apinaa ja he eivät ihan heti löytäneet sitä. Vasta sitten kun heille antoi ohjeita, yksi lapsista löysi sen. Olin laittanut apinan piiloon hyllyyn, jossa oli lasten musiikkia ja elokuvia.

Satutunnin jälkeen juteltiin ryhmän ohjaajan kanssa, että miten se meni. Pyysin häntä lähettämään minulle palautteen sähköpostiin ja hän lupasi sen. Molempina päivinä satutunti kesti noin puoli tuntia ja toisena päivänä ehkä vähän pitempään etsinnän takia.

6 PALAUTE

Ennen satutunteja ja niiden jälkeen keskustelin ryhmän ohjaajan kanssa. Mainitsin, että olisi hyvä, jos saisin kirjallista palautetta näistä satutunneista. Annoin ohjaajalle minun sähköpostiosoitteen toisen satutunnin jälkeen. Sain oheisen palautteen parin päivän kuluttua satutunneista.

”Hei!

Tässä huomioita satutunneista:

Satutunnit menivät oikein hyvin. Kirjat olivat lapsia kiinnostavista aiheista. Valittuihin kirjoihin oli perehdytty hyvin: lapsia osallistettiin mukaan sadun tapahtumien pohjalta esimerkiksi uitiin, nostettiin puntteja, halattiin tai pohdittiin miten piikkisiiliä voi halata. Ensimmäisen satutunnin jälkeen keskustelimme satutunnista ja kerroin muutamia vinkkejä, miten seuraavalla satutunnilla lapset osallistuisivat entistä paremmin. Toisella satutunnilla tuolit oli asetettu yhteen riviin ja vanhemmille lapsille luettiin yksi hieman pidempi kirja kuin nuoremmille. Toisella satutunnilla oli myös mukana lapsia kovasti hauskuuttanut ja innostanut apinan etsintätehtävä, tämä oli hieno juttu!

Tässä havaintojani. Kiitos vielä satutunneista ja voimaa kirjoittamiseen!”

Palautteessa mainitaan, että ohjaaja kertoi muutaman hyödyllisen vinkin minulle. Ne olivat, että tuolit olisi hyvä olla yhdessä rivissä ja lapset saisivat valita ensimmäisen kirjan. Molemmat vinkit toimivat hyvin. Molemmat ovat sellaisia asioita, jotka on hyvä pitää mielessä tulevaisuutta varten. Tuo apinan etsintätehtävä liittyi yhteen kirjaan, jossa oli aiheena kadonneiden silmälasien etsiminen. Apina oli hyvä korvike silmälaseille.

7 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön aiheena oli toiminnallinen satutunti. Työ pohjautui Vilkkaan ja Airaksisen Toiminnallinen opinnäytetyö kirjaan. Vilkas ja Airaksinen kirjoittavat, että ammatillisessa kentässä toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä (Vilka & Airaksinen 2003, 9).

Työn tavoitteena oli järjestää toiminnallinen satutunti alle kouluikäisille lapsille. Se toteutui tammi-kuussa 2019 ja satutunnit sujuivat ihan hyvin. Yleisön käyttäytymistä ei voi ennustaa etukäteen, mutta erilaisia tilanteita voi käydä itse mielessä läpi. Sen avulla sitten miettiä, miten eri tilanteet voi hoitaa

Nyt kun miettii tätä opinnäytetyötä ja sen tekemistä, niin melkein kaiken olisi voinut tehdä toisin. Varsinaisia virheitä ne eivät ole, mutta pieniä asioita kuitenkin. Esimerkiksi olisi voinut tehdä paremman suunnitelman, miten ja milloin kirjoittaa opinnäytetyötä. Nyt sitä suunnitelmaa ei edes ollut, vaan pyrin kirjoittamaan edes jotakin joka päivä. En käyttänyt hyväksi koulun tai kirjaston tiloja, vaan kirjoitin kotona. Minun mielestä pystyin ihan hyvin keskittymään kotonakin. Asiaa auttoi se, että istuin lattialla kannettavan tietokoneen kanssa. Olisi voinut ottaa myös yhteyttä toimeksiantajaan paljon aikaisemmin, niin asiat olisivat voineet mennä eri tavalla. Olen kyllä tietoinen, että mitään takeita tuosta ei ole. Paremmalla toteutuksella tästä voisi tehdä vielä paremman satutunnin, jossa lapset olisivat vielä enemmän mukana. Nyt toteutus jäi ehkä puolitiehen ja sitä kautta ei saanut kaikkea irti, mitä olisi voinut. Kirjallisen osuuden kohdalla aloittaminen oli vaikein osuus ja siinäkin se, että mistä ja miten aloittaa. Muuten kirjoittamisen kanssa ei ollut isompia ongelmia ja omasta mielestä osasin valita sopivat asiat kirjoista. Osasin myös yhdistää asioita yhteen.

Kyllä tässä opinnäytetyön tekemisessä oli myös positiivisia asioitakin, eikä vain negatiivisia asioita. Satutuntien pitäminen ja niistä oppiminen kuuluu positiivisiin asioihin. Varmasti tulen käyttämään satutunneista oppimia asioita hyödyksi myöhemminkin. Yksi niistä asioista on se, että satutunnin alussa voisi antaa lasten valita ensimmäisen kirjan. Varsinkin jos se sopii satutunnin henkeen. Lisäksi satutunnit osaltaan vahvisti minun ajatuksia siitä, että lastenkirjastotyö on se mitä haluan tehdä tulevaisuudessa.

LÄHTEET

- Bettelheim B. 1998. Satujen lumous. Helsinki: WSOY.
- Erho, S. 2010. Kirjallisuuteen koukuttamassa – Lastenkirjastotyön ihanuutta. Teoksessa K. Vuontisjärvi (toim.) Pappien harrastuksesta moderniksi kirjastoksi. Rovaniemi: Sevenprint Oy, 153-158.
- Haapaniemi-Maula, R. 1997. Lapsi on sadun sankari. Teoksessa Jokipaltio, J (toim.) Sadun voimat 2. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 46.
- Heikkilä-Halttunen, P. 2015. Lue lapselle! Atena Kustannus Oy.
- Kirjastot.fi. Haettu 17.3.2019. https://www.kirjastot.fi/ammattikalenteri/ajankohtaista-tapahtumista/lapin-kirjastoille-uusi-kirjastojarjestelma-252017-85a3b?language_content_entity=fi
- Kivilaakso, S. 2010. Suomalaisen sadun varhaisia kehityslinjoja. Teoksessa K. Kolu (toim.) Suomalainen satu 1. Helsinki: BTJ Finland Oy, 9.
- Korhonen, M. 2010. Kirjaston satutunnit: elävä perinne. Teoksessa K. Kolu (toim.) Suomalainen satu 2. Helsinki: BTJ Finland Oy, 66-72.
- Kuivasmäki, R. 2003. Pohjolan satukvartetti kulttuurien yhdistäjänä. Teoksessa E. Ainali (toim.) Kirja kantaa-tarina tukee. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy, 15.
- Lapin kansa. Haettu 4.2.2019. <https://www.lapinkansa.fi/uusirovaniemi/ounasrinteen-kirjasto-jatkossa-myos-omatoimikirjasto-2286576/>
- Lapin kirjasto. Haettu 5.2.2019. <https://lapinkirjasto.finna.fi/>
- Mäkelä, M-L. 2002. Satuseikkailu kirjastossa. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.
- Niskanen, V. 1997. Kirjallisia tienviittoja. Teoksessa Jokipaltio, J (toim.) Sadun voimat 2. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 10.
- Rantakari, E & Teinilä, L. 1978. Lastenkirjastojen työmuodot. Teoksessa Suomen kirjastoseura (toim.) Lastenkirjasto-opas, 56.
- Rovaniemi. Haettu 16.3.2019. <https://www.rovaniemi.fi/fi/Palvelut/Kuntainfo/Kunta-lyhyesti>
- Rovaniemen kirjasto. Haettu 17.1.2018. <https://www.rovaniemi.fi/fi/Palvelut/Kirjasto>
- Sarmavuori, K. 2011. Opi ja ohjaa lukemista. Helsinki: BTJ Finland Oy
- Vilka, H & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Vuontisjärvi, K. 2010. Vaatimattomasta kirjakokoelmasta ajanmukaiseksi kulttuurikeskukseksi. Teoksessa K. Vuontisjärvi (toim.) Pappien harrastuksesta moderniksi kirjastoksi. Rovaniemi: Sevenprint Oy, 11-61.

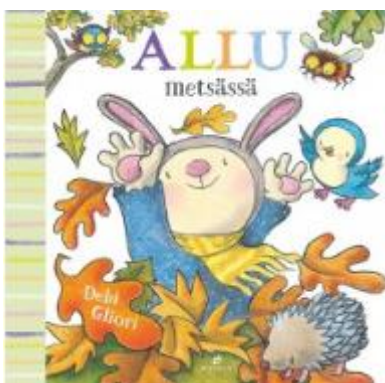

Kirjalista

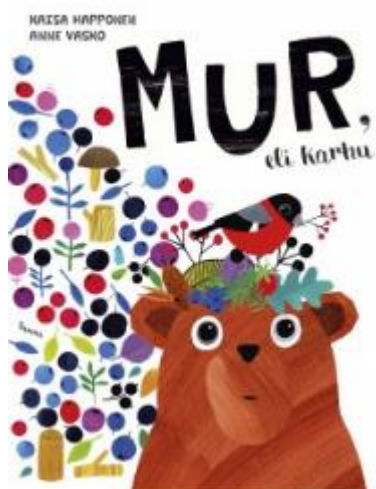
Freedman, Claire; Scott, Gavin (2018) Sulo-karhun halauskoulu

Glori, Debi (2017) Allu metsässä

Happonen, Kaisa; Vasko, Anne (2016) Mur, eli karhu

Maehle, Lars; Skyllingstad, Odd Henning (2017) Kuka vei silmälasit?

Simmins, Jane (2013) Lilli Lammas seikkailee

